

Bu içerik, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından öğrencilerin yazılı öncesi çalışmaları amacıyla hazırlanmıştır. Örnek soru niteliği taşımamaktadır. Hazırlanan sorular, yayımlanan senaryoların tamamındaki öğrenme çıktılarını kapsamaktadır.

1. Lozan Antlaşması, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş dönemi için hayati öneme sahip bir belgedir ve ülkenin tam bağımsızlığını sağlaması açısından büyük bir dönüm noktasıdır. Bu antlaşma ile Türkiye, ekonomik, siyasi ve hukuki alanlarda kendi kararlarını bağımsız bir şekilde alabilen, başka devletlerin müdahalesinden uzak bir devlet hâline gelmiştir. Aynı zamanda uluslararası alanda egemenliği kabul edilmiş, sınırları güvence altına alınmış ve iç hukuk ile toplumsal düzen konusunda kalıcı bir birlik sağlanmıştır. Lozan sayesinde Türkiye, hem kendi iç işlerini özgürce yönetebilen hem de dünya devletleriyle eşit şartlarda ilişkiler kurabilen modern bir devlet yapısına kavuşmuştur.
 - a. Bu açıklamaya göre, Lozan Antlaşması'nın Türkiye'ye tam bağımsızlık kazandıran üç temel maddesini yazınız.
 - b. Maddelerden birini seçerek Türkiye'ye sağladığı katkıyı kısaca yazınız.
2. Millî Mücadele Dönemi'nde sanatçılar, halkın moralini yükseltmek ve mücadeleye destek vermek amacıyla çeşitli eserler ortaya koymuştur. Şairler yazdıkları şiirlerle vatan sevgisini ön plana çıkarmış, ressamalar Anadolu'nun fedakâr insanlarını ve savaşın zorluklarını tablolarına yansıtmıştır. Bu dönemde yazılan eserler hem millî bilincin artmasını sağlamış hem de milletin bağımsızlık inancını güçlendirmiştir. Sanatçılar, toplumun birlik içinde hareket etmesini teşvik eden mesajlar vermiştir.
 - a. Millî Mücadele Dönemi'nde şairler ve ressamalar, halkın bağımsızlık mücadelesine nasıl katkıda bulunmuştur? Örneklerle yazınız.
 - b. Bu dönemde ortaya çıkan eserlerin halk ve toplum üzerindeki etkileri neler olmuştur? Kısaca yazınız.

3. Aşağıdaki tabloda Atatürk ilkeleri ve açıklamaları verilmiştir. Her ilkenin Türkiye'ye katkısını örnekte olduğu gibi kısaca tabloya yazınız.

ATATÜRK İLKESİ	AÇIKLAMA	TÜRKİYE'YE KATKISI/ÖNEMİ
Cumhuriyetçilik	Egemenliğin millete ait olduğu ve yönetimin halk tarafından seçildiği ilke.	Halkın yönetime katılmasıyla demokrasi güçlenmiştir.
Milliyetçilik	Ulusun bağımsızlığı ve birliğini öncelik kabul eden anlayış.	
Halkçılık	Toplumda herkesin eşit haklara sahip olması.	
Laiklik	Din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması.	
Devletçilik	Devletin ekonomik kalkınmayı desteklemesi.	
İnkılapçılık	Toplumda sürekli yenilik ve modernleşmenin savunulması.	

4. Millî Mücadele'nin kazanılmasıyla Türkiye'de yönetimde önemli değişiklikler yapılmıştır. 1 Kasım 1922'de saltanat kaldırılmış ve Osmanlı Hanedanı ülkeyi terk etmiştir. 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edilerek egemenliğin millete ait olduğu resmî olarak kabul edilmiştir. Böylece halk, devlet işlerinde daha aktif rol almaya başlamıştır.

- a. 1 Kasım 1922'de saltanatın kaldırılmasıyla Türkiye'de hangi siyasi değişiklikler gerçekleşmiştir? Yazınız.

- b. Cumhuriyetin ilan edilmesi, halkın devlet yönetimindeki rolünü nasıl etkilemiştir? Kısaca yazınız.

5. Osmanlı Devleti'nde uygulanan Mecelle dinî esaslara dayalı bir hukuk düzeni sunarken, 1926'da yürürlüğe giren Medeni Kanun laik ve modern bir hukuk anlayışını benimsemiştir. Bu geçiş, Türk toplumunun aile yapısı, kadın hakları ve günlük sosyal yaşamı üzerinde önemli etkiler yaratmıştır.

- Mecelle'den Medeni Kanun'a geçiş toplumsal hayatta hangi değişiklikleri beraberinde getirmiştir? Kısaca yazınız.

6. 3 Mart 1924'te kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile yapılan düzenlemeler eğitim ve toplum üzerinde çeşitli etkiler yaratmıştır.

Aşağıdaki tabloda boş bırakılan kısımları kanun ile sağlanan etkilerle doldurunuz.

KARARLAR	EĞİTİM VE TOPLUM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ
Eğitim kurumlarının Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlanması	
Medreselerin kapatılması	
Eğitimde birlik sağlanması	
Çağdaş ve millî bir eğitim sisteminin hedeflenmesi	

7. Cumhuriyet dönemi toplumsal inkılapları sayesinde halkın günlük yaşamında önemli değişiklikler olmuştur. Modern kıyafet alışkanlıkları yaygınlaşmış, kadınlar toplumsal ve siyasi hayatta daha aktif hâle gelmiştir. Dinî kurumların toplum üzerindeki etkisi azalırken, resmî işlemlerdeki karışıklıklar önlenmeye çalışılmıştır. Bu yenilikler, toplumun modernleşmesine büyük katkı sağlamıştır.

a. Yukarıdaki metinde bahsedilen Cumhuriyet döneminde gerçekleşen toplumsal alandaki inkılapları yazınız.

b. Metinde anlatılan inkılaplardan birini seçip, o inkılabın halkın sosyal hayatında nasıl bir kolaylık sağladığını yazınız.

8. 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihleri arasında İzmir’de Türkiye İktisat Kongresi yapılmıştır. Kongrede çiftçiden alınan aşar vergisinin kaldırılması kararlaştırılmıştır. Yerli malı kullanımı teşvik edilmiş, sanayi ve tarımın geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ulaşımın iyileştirilmesi ile maden ve ormanların korunması konularına önem verilmiştir. Ayrıca kabotaj hakkının sağlanması ve yabancı sermaye ile özel teşebbüslerin denetim altında tutulması yönünde kararlar alınmıştır.

Buna göre, bu kararlardan seçtiğiniz iki tanesinin Türkiye’nin ekonomik bağımsızlığını güçlendirmeye ve kalkınmasını sağlamaya olan etkilerini yazınız.

9. Cumhuriyet’in ilk yıllarında sağlık alanında önemli adımlar atılmıştır. Köylere sağlık hizmetleri götürülmüş, salgın hastalıklarla mücadele edilmiştir. Aşı kampanyaları düzenlenmiş, halkın hijyen bilinci artırılmış ve sağlık personeli yetiştirilmiştir. Bu dönemde ayrıca Hıfzıssıhha Müessesesi kurulmuş, toplum sağlığının korunması için çalışmalar yürütülmüştür.

Aşağıda verilen Cumhuriyetin ilk yıllarında sağlık alanında yapılan çalışmaların karşısına uygun kurumları yazınız.

- a Verem ve tüberkülozla mücadele
- b Köylerde temel sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması
- c Toplum sağlığını koruma ve salgın hastalıklarla mücadele
- ç Sağlık personelinin yetiştirilmesi

ÖĞRENME ÇIKTISI	SORU NO
İTA.8.3.6. Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımları analiz eder.	1
İTA.8.3.7. Millî Mücadele Dönemi'nin siyasi, sosyal ve kültürel olaylarının sanat ve edebiyat ürünlerine yansımalarına kanıtlar gösterir.	2
İTA.8.4.1. Çağdaşlaşan Türkiye'nin temeli olan Atatürk ilkelerini açıklar.	3
İTA.8.4.2. Siyasi alanda meydana gelen gelişmeleri kavrar.	4
İTA.8.4.3. Hukuk alanında meydana gelen gelişmelerin toplumsal hayata yansımalarını kavrar.	5
İTA.8.4.4. Eğitim ve kültür alanında yapılan inkılapları ve gelişmeleri kavrar.	6
İTA.8.4.5. Toplumsal alanda yapılan inkılapları ve meydana gelen gelişmeleri kavrar.	7
İTA.8.4.6. Ekonomi alanında meydana gelen gelişmeleri kavrar.	8
İTA.8.4.7. Atatürk Dönemi'nde sağlık alanında yapılan çalışmaları devletin temel görevleri ile ilişkilendirir.	9

ÇÖZÜMLER

1. a. - Kapitülasyonların Kaldırılması

- Türkiye'nin Bağımsız Devlet Olarak Tanınması
- Azınlıkların Türk Hukukuna Tabi Olması

b. **Kapitülasyonların Kaldırılması:** Türkiye ekonomik bağımsızlığını kazanmış, kendi ekonomisini yönetme ve ticari düzenlemelerini bağımsızca yapma hakkına sahip olmuştur.

Türkiye'nin Bağımsız Devlet Olarak Tanınması: Uluslararası alanda egemen bir devlet olarak kabul edilmiş, siyasi kararlarını başka devletlerin etkisi olmadan alma yetkisine kavuşmuştur.

Azınlıkların Türk Hukukuna Tabi Olması: Hukuk birliği sağlanmış, iç işlerine dış müdahale engellenmiş ve toplumsal eşitlik güçlenmiştir.

2. a. Şairler, vatan sevgisini, kahramanlık duygusunu ve bağımsızlık isteğini anlatan şiirler yazarak halkın moralini yükseltmiştir. Buna örnek olarak Mehmet Akif Ersoy'un İstiklal Marşı verilebilir. Ressamlar ise savaşın zorluklarını ve Anadolu insanının fedakârlığını tablolarına yansıtarak halkı bilinçlendirmiş ve mücadeleye destek vermiştir.

b. - Millî bilinci güçlendirmiştir.

- Halkın bağımsızlık inancını artırmıştır.
- Toplumun birlik ve dayanışma içinde hareket etmesini teşvik etmiştir.

3.

Atatürk İlkesi	Açıklama	Türkiye'ye Katkısı/Önemi
Cumhuriyetçilik	Egemenliğin millete ait olduğu ve yönetimin halk tarafından seçildiği ilke.	Halkın yönetime katılmasıyla demokrasi güçlenmiştir.
Milliyetçilik	Ulusun bağımsızlığı ve birliğini öncelik kabul eden anlayış.	Halkın bir bütün olarak hareket etmesini sağlamış, millî bilinç oluşmuştur.
Halkçılık	Toplumda herkesin eşit haklara sahip olması.	Herkesin hak ve sorumluluklarının eşit olduğu bir toplum düzeni oluşturulmuştur.
Laiklik	Din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması.	Toplumda farklı inançlara saygı sağlanmış, devlet kararları tarafsız ve çağdaş bir temele oturtulmuştur.
Devletçilik	Devletin ekonomik kalkınmayı desteklemesi.	Ekonomi güçlendirilmiş, özel sektörle birlikte devletin öncülüğünde kalkınma sağlanmıştır.
İnkılapçılık	Toplumda sürekli yenilik ve modernleşmenin savunulması.	Türkiye'nin hızlı bir şekilde modernleşmesi sağlanmıştır.

4. a. Saltanatın kaldırılmasıyla Osmanlı Hanedanı iktidardan çekilmiş, monarşik yönetim sona ermiş ve Türkiye'de siyasi bağımsızlık güçlenmiştir.
- b. Cumhuriyetin ilanı ile egemenlik millete geçmiş, halk devlet işlerinde daha etkin rol almaya başlamıştır; örneğin seçimler yoluyla temsilcilerini seçebilmişlerdir.
5. Medeni Kanun ile kadınlar ve erkekler eşit haklara kavuşmuş, aile ve günlük yaşamda eşitlik artmış, toplum daha modern bir hâl almıştır.

6.

KARARLAR	EĞİTİM VE TOPLUM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ
Eğitim kurumlarının Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlanması	Eğitim üzerinde merkezi denetim sağlanmış, eğitim kalitesi artırılmıştır.
Medreselerin kapatılması	Dinî eğitimden ayrılarak laik ve bilimsel eğitim ön plana çıkmıştır.
Eğitimde birlik sağlanması	Eğitim kurumları arasındaki farklılıklar giderilmiş, öğrencilerin eşit eğitim alması sağlanmıştır.
Çağdaş ve millî bir eğitim sisteminin hedeflenmesi	Modern eğitim anlayışı yerleşmiş, öğrenciler hem millî hem de evrensel bilgi alma imkânına kavuşmuştur.

7. a. - Şapka Kanunu

- Tekke, Zaviye ve Türbelerin kapatılması

- Soyadı Kanunu

- Kadınlara Seçme ve Seçilme Hakkı

b. Şapka Kanunu: Erkekler fes yerine şapka, kadınlar çarşaf yerine etek ve bluz giymeye başladı; bu sayede toplum modern bir görünüm kazandı.

Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması: Dinî kurumların etkisinin azalması, evlenme ve miras işlemlerinin devlet tarafından, herkes için eşit şekilde yürütülmesini sağladı.

Soyadı Kanunu: Herkesin resmî bir soyadı alması, karışıklıkları önledi. Aynı isimdeki kişiler ayırt edilebildi; resmî kayıtlarda karışıklık yaşanmadı.

Kadınlara seçme ve seçilme hakkı: Kadınlar toplumsal ve siyasi hayatta daha aktif hâle gelerek eğitim, iş ve seçimlerde yer alarak karar alma süreçlerine katıldı.

8. - Aşar vergisinin kaldırılması çiftçiye rahatlatmış, üretimi artırarak ekonomik bağımsızlığa katkı sağlamıştır.
- Yerli malı kullanımının teşvik edilmesi ve sanayi-tarımın geliştirilmesi, ülke kaynaklarının değerlendirilmesini ve yerli üretimin artmasını sağlamıştır.
- Ulaşımın geliştirilmesi, maden ve ormanların korunması ile kabotaj hakkının sağlanması, ekonomik faaliyetlerin ve ticaretin kontrolünü Türk ekonomisine bırakmıştır.
- Yabancı sermaye ve özel teşebbüslerin denetim altında tutulması, tekellerin oluşmasını engelleyerek millî ekonomik çıkarları korumuştur.
9. a. Veremle Savaş Dispanserleri, Veremle Mücadele Derneği
- b. Köy Sağlık Ocakları
- c. Hıfzıssıhha Müessesesi
- ç. Tıp Fakülteleri, Sağlık Meslek Okulları